

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0223/2010

2.7.2010

RAPORT

Ajakirjandus ja uus meedia ning Euroopa avaliku sfääri loomine
(2010/2015(INI))

Kultuuri- ja hariduskomisjon

Raportöör: Morten Løkkegaard

PR_INI

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	12
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	17

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ajakirjanduse ja uue meedia ning Euroopa avaliku sfääri loomise kohta (2010/2015(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu II jaotist;
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 11, 41 ja 42;
- võttes arvesse 22. oktoobril 2008 allkirjastatud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsiooni pealkirjaga „Partnerlus Euroopa asjadest teavitamisel”¹;
- võttes arvesse komisjoni 2. aprilli 2008. aasta teatist pealkirjaga „Debate Europe” – demokraatia, dialoogi ja diskussiooni D-kava kogemuste rakendamine” (KOM(2008)0158);
- võttes arvesse komisjoni 24. aprilli 2008. aasta teatist pealkirjaga „Euroopa asjadest teavitamine audiovisuaalmeedia abil” (SEK(2008)0506);
- võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 2007. aasta teatist pealkirjaga „Euroopa asjadest teavitamine interneti kaudu – kodanike kaasamine” (SEK(2007)1742);
- võttes arvesse komisjoni 3. oktoobri 2007. aasta töödokumenti pealkirjaga „Ettepanek: institutsioonidevaheline kokkulepe partnerluse kohta Euroopa asjadest teavitamisel” (KOM(2007)0569);
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta otsust nr 1904/2006/EÜ, millega luuakse ajavahemikuks 2007–2013 programm Kodanike Euroopa, et edendada Euroopa kodanikuaktiivsust²;
- võttes arvesse komisjoni 1. veebruari 2006. aasta teatist pealkirjaga „Valge raamat Euroopa teabevahetuspoliitika kohta” (KOM(2006)0035);
- võttes arvesse oma 16. novembri 2006. aasta resolutsiooni Euroopa teabevahetuspoliitikat käsitleva valge raamatu kohta³;
- võttes arvesse komisjoni 13. oktoobri 2005. aasta teatist pealkirjaga „Komisjoni panus järelemõtlemisperioodiks ja kauemakski: demokraatia, dialoogi ja diskussiooni D-kava” (KOM(2005)0494);
- võttes arvesse oma 12. mai 2005. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu teabe- ja kommunikatsioonistrateegia rakendamise kohta⁴;

¹ ELT C 13, 20.1.2009, lk 3.

² ELT L 378, 27.12.2006, lk 32.

³ ELT C 314 E, 21.12.2006, lk 369.

⁴ ELT C 92 E, 20.4.2006, lk 403.

- võttes arvesse kodukorra artiklit 48;
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A7-0223/2010),
- A. arvestades, et kodanike juurdepääs teabele ning poliitikakujundajate ja valijate vaheline suhtlemine on meie esindusdemokraatlike ühiskondade kesksed tahud ning vajalikud eeltingimused, et kasutada üldsuse õigust täielikuks ja informeeritud demokraatlikuks osalemiseks riigi ja ELi avalikus elus;
 - B. arvestades, et üldsusel on õigus saada teavet ELi ja selle konkreetsete projektide kohta, väljendada oma seisukohti ELi küsimustes ja saada ära kuulatud; arvestades, et vahendajate ülesanne on selle dialoogi hõlbustamine;
 - C. arvestades, et viimased Euroopa Parlamendi valimised ei muutnud valijate osalusprotsendi vähenemise suundumust ning tõstsid esile vajaduse jätkata jõupingutusi ELi ja selle kodanike teineteisele lähendamiseks;
 - D. arvestades, et on selgeid tõendeid selle kohta, et kodanikud teavad ELi poliitikast ja küsimustest liiga vähe, kuid soovivad olla paremini informeeritud, nagu kajastavad ka mitmete Eurobaromeetri küsitluste tulemused; arvestades, et need küsitlused näitavad, et teabepuudus on üks peamisi põhjuseid, miks inimesed loobuvad hääletamast ega soovi usaldada ELi institutsioone;
 - E. arvestades, et Lissaboni leping on andnud parlamendile ELi otsustusprotsessides rohkem volitusi, mis muudab veelgi tähtsamaks ELi kodanike teavitamise nende valitud esindajate tööst;
 - F. arvestades, et Lissaboni lepinguga on kehtestatud uus vorm üldsuse osalemiseks ELi poliitika kujundamises – Euroopa kodanikualgatus; arvestades, et üldsuse juurdepääs teabele ja selle kriitiline mõistmine on Euroopa kodanikualgatuse seisukohast võtmetähtsusega;
 - G. arvestades, et avalikku sfääri võib mõista kui ruumi, milles kõik ELi kodanikud ja mitmekesised elanikkonnarühmad võivad avalikku poliitikat paremini mõista ja kus nendega selle üle arutatakse, eesmärgiga nende ootusi paremini täita, ning arvestades, et see peab olema ruum nii teabe andmiseks kui ka ulatuslikeks konsultatsioonideks, mis ületab riigipiire ning soodustab jagatud avaliku huvi tunnet kogu ELis;
 - H. arvestades, et mõistet „uus meedia” kasutatakse võrku ühendatud digitaalse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kohta; arvestades, et uus tehnoloogia soodustab teabe levikut ja sisendi mitmekesisust ning kaalutlevamat demokraatiat; arvestades, et elektrooniline sotsiaalne meedia loob uusi avalikkuse vorme, mis on füüsiliselt hajutatud, kuid seotud ühise huvi tõttu sama teema vastu ja millel on võime luua uusi piiriüleseid avalikke sfääre;
 - I. arvestades, et sotsiaalse meedia platvormide kasutamine parlamendi poolt 2009. aasta Euroopa valimiskampania ajal suurendas edukalt aktiivsete kasutajate arvu, eriti noorte hulgas;

- J. arvestades, et muutunud on viis, kuidas noored meediat tajuvad ja kasutavad; arvestades, et noored kasutavad uut tehnoloogiat laialdaselt kommunikatsioonivahendina;
- K. arvestades, et Euroopa avaliku sfääri loomine on tihedalt seotud üleeuroopaliste või riikidevaheliste meediastruktuuride olemasoluga; arvestades, et praegu puudub Euroopa ühine avalik sfäär, kuid on olemas väga elavad riikide avalikud sfäärid, mille vahel tuleks luua sünergia, nagu seda on teinud näiteks Prantsuse-Saksa telekanal Arte;
- L. arvestades, et Amsterdami lepingu protokolliga kohaselt, mis käsitleb liikmesriikide avalikõiguslikku ringhäälingut¹, on liikmesriikide ülesanne määratleda ja korraldada avalikõiguslike ringhäälinguorganisatsioonide tegevust;
- M. arvestades, et meediaturgu reguleeriv õigusraamistik erineb liikmesriigiti oluliselt, ja et seda on vaja austada;
- N. arvestades, et riikide meedial ja eriti avalikel ringhäälinguorganisatsioonidel on eriline kohustus teavitada avalikkust põhjalikult poliitilistest otsustusprotsessidest ja haldusest, mis peaks hõlmama ka ELi asju;
- O. arvestades, et inimeste ELi puudutavate teadmiste parandamise eelduseks on see, et ELi saab kooli õppekavasse kuuluv teema,
- P. arvestades, et ajakirjandus on demokraatia oluline mõõdupuu, mis peaks tagama vaba juurdepääsu väga erinevatele seisukohtadele; arvestades, et ajakirjanikel ja meedial on juhtroll Euroopa integratsiooniprotsessis;
- Q. arvestades, et EL peaks liikmesriikides avaliku legitiimsuse otsinguil soodustama rahvusvahelise meedia teket, mis annaks Euroopale uue demokraatliku ja sõltumatu mõõtme, tugevdades samal ajal eeskirju, mille eesmärk on kaitsta pluralismi ja võidelda meediaomandi koondumise vastu;
- R. arvestades, et uute kommunikatsioonivahendite teke on muutnud kõiki ajakirjanduse ja meediatööstuse harusid, sundides järele mõtlema sektoris traditsiooniliselt kasutatud meetodite üle, mis võimaldaksid kõikidel luua ja jagada blogide sisu; arvestades, et suhtlusvõrkudest on saanud veeb 2.0 keskne võimalus ning need on muutnud harjumusi ja loonud uudiste edastamisele uue mõõtme, sest üha rohkem ajakirjanikke kasutavad võrke teabeallika või teabe levitamise vahendina; arvestades, et sotsiaalset meediat kasutatakse mingil määral mitmesuguste artiklite kirjutamiseks ja taustauuringuteks ning ajakirjanikud kasutavad seda oma artiklite avaldamiseks, jagamiseks ja reklaamimiseks,
1. võtab lähtekohaks asjaolu, et ELi institutsioonide eesmärk peab olema luua üheskoos Euroopa avalik sfäär, mida iseloomustab kõikide ELi kodanike võimalus osaleda ja mille aluseks on vaba ja tasuta juurdepääs komisjoni, nõukogu ja parlamendi kogu avalikule teabele kõikides ELi keeltes;
 2. pooldab Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni ühisdeklaratsiooni pealkirjaga „Partnerlus Euroopa asjadest teavitamisel” ning nõuab tungivalt ELi institutsioonidelt

¹ EÜT C 340, 10.11.1997, lk 109.

selle deklaratsiooni austamist ja täitmist;

3. on seisukohal, et ELi-teemaliste uudiste vahendamine peab toimuma iga liiki meedias, eriti massimeedias, ning olema erapooletu, faktipõhine ja sõltumatu, mis on üleeuroopalise arutelu tekitamise ja Euroopa avaliku sfääri loomise keskne eeltingimus;
4. märgib, et probleemiks ei ole ELi ja selle institutsioone puudutava teabe ja uudiste puudumine internetis, vaid hoopis suure hulga teabe kättesaadavus ilma mingi korra ja süsteemita, mis viib olukordadeni, kus liiga palju teavet tapab teabe; märgib, et kõik institutsioonid on käivitanud oma uudisteplatvormid, mis siiski laiemale avalikkusele huvi ei paku, kuna tihtipeale ei ole need piisavalt selged, atraktiivsed ja arusaadavad, mis sageli on tingitud sellest, et inimeste jaoks, kes ei ole Euroopa asjadega kursis, kasutatakse eemaletõukavalt liiga tehnilist keelt; on seisukohal, et nende platvormide jaoks on vaja sissejuhatavat portaali, mis selgitab kõikide Euroopa institutsioonide toimimist;
5. kinnitab, et kommunikatsioon peaks põhinema tõelisel dialoogil üldsuse ja poliitikakujundajate vahel ning isikute rahulikul poliitilisel arutelul; soovib näha interaktiivsemat dialoogi, mis põhineks vähem institutsioonilisel kommunikatsioonil, mis on sageli eemaletõukav ja liiga kaugel inimeste igapäevaelust;
6. on veendunud, et tulemuste saavutamiseks peab kommunikatsiooni abil selgeks tegema, et ELi tasandil tehtud poliitilised otsused mõjutavad otseselt ELi kodanike igapäevaelu, sest kodanikud näevad ELi endiselt liiga kaugena ning arvavad, et ELil on liiga vähe mõjuvõimu nende tegelike probleemide lahendamiseks;
7. kutsub komisjoni üles tugevdama oma teabevahetuspoliitikat ja seadma selle kõrgeks prioriteediks, kui algavad läbirääkimised 2013. aastale järgneva mitmeaastase finantsraamistiku üle;

Liikmesriigid

8. palub Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskusel ja komisjonil Eurostati vahendusel jälgida ELi-teemaliste uudiste edastamist liikmesriikide avalik-õiguslikes ja eravõrkudes riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, seades eesmärgiks parimate tavade võimaldamise, ja anda tulemustest regulaarselt parlamendile aru; teeb Euroopa Audiovisuaalsektori Vaatluskeskusele samuti ettepaneku avaldada regulaarselt uuringuid ELi teemade kajastamise kohta elektroonilises meedias, keskendudes nii spetsiaalselt ELi teemadele pühendatud sisule kui ka sellisele sisule, mis sisaldab viiteid ELi asjadele, ja palub komisjonil viia regulaarselt läbi analüüsi selle kohta, kuidas uus meedia annab panuse Euroopa avaliku sfääri loomisse;
9. tuletab meelde, et tulenevalt ELi lepingu uuest artiklist 12 on liikmesriikide parlamendid kaasatud ELi poliitika kujundamisse varasemas etapis kui seni, ning ergutab seda kaasatust, et kasvatada ELi poliitilist arutelu riiklikul tasandil; rõhutab riikide parlamendiliikmete ELi poliitika kujundamisse kaasamise tähtsust ja tervitab algatusi, nagu riikide parlamendiliikmete osalemine parlamendikomisjonide koosolekutel voogedastuse kaudu;

10. rõhutab erakondade olulist rolli avaliku arvamuse kujundamisel Euroopa küsimustes; rõhutab, et erakondadel on juhtroll arutelu edendamisel ja Euroopa avaliku sfääri kujundamisel; on seisukohal, et erakonnad peaksid Euroopa teemad oma programmis tähtsamale kohale tõstma;
11. on veendunud, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel on Euroopa arutus oluline roll; on seisukohal, et nende rolli tuleks suurendada sihtotstarbeliste koostööprojektide abil avaliku kommunikatsiooni valdkonnas;
12. rõhutab, et igal liikmesriigil on vaja spetsialiseeritud ELi asjade osakonda, kus oleks isik, kes vastutaks ELi poliitika kohalike, piirkondlike ja riiklike mõjude selgitamise eest ning oleks kontaktpunktiks, kuhu inimesed saavad ELi puudutavates küsimustes pöörduda;
13. toonitab, kui oluline on, et pressinõunikud komisjoni esindustes ja parlamendi infobüroodes oleksid kutselised meediatöötajad, kelle ülesanne on täita Euroopa küsimusi käsitlevates riigisisestes aruteludes aktiivset ja nähtavat rolli;
14. juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa integratsiooniprotsess on vaja noortele lähemale tuua ning seepärast palub liikmesriikidel ja piirkondadel kaaluda õpilastele ELi institutsioonide tutvustamiseks ELi teema täielikumat lisamist kõikidesse õppekavadesse, keskendudes ELi ajaloolisele taustale, eesmärgile ja toimimisele, ning julgustab neid selles valdkonnas ELi tasandil parimaid tavasid vahetama; on veendunud, et koolide täielik osalemine on ELi kommunikatsioonipoliitika jaoks väga tähtis, et jõuda noorteni ja neid kaasata;

Meedia ja EL

15. väljendab heameelt komisjoni ja parlamendi ELi-teemaliste koolituskavade üle ajakirjanikele ning nõuab nende mahu suurendamist, et rahuldada kasvavat nõudlust; väljendab muret komisjoni teabevahetuse eelarveridade, eriti programmi „Teave meedia jaoks” vahendite kärpimise pärast;
16. tunnistab, kui oluline on see, et Euronews laiendab oma keelte valikut hõlmamaks kõiki ELi liikmesriikide keeli (ja mitte ainult) ning olemaks edaspidigi sõltumatu teleajakirjanduse mudel, mis edendab uudiste objektiivsust, poliitika kvaliteeti ja reklaami läbipaistvust;
17. toonitab, kui eluliselt oluline on austada ajakirjandusvabadust ja toimetuste sõltumatust nii ELi kui ka riigi tasandil, avalik-õigusliku raadio- ja teleringhäälingu õigust oma programmi vastavalt oma äranägemisele koostada, sest nende programmi autonoomia on ELi ja tema meediamaastiku põhiväärtus ning ülimalt oluline vaba, avatud ja demokraatliku ühiskonna õitsenguks;
18. juhib tähelepanu sellele, et sotsiaalsel meedial on tohtu potentsiaal noorteni jõudmiseks, ja julgustab seepärast nii komisjoni kui ka parlamenti tugevdama ajakirjanduslikult sõltumatu meedia reportaaže, mida tehakse riigist eraldiseisvalt;
19. rõhutab vajadust usaldusväärse poliitilise teabe järele, muu hulgas uue meedia valdkonnas, arvestades meedia erilist rolli demokraatliku tahte ja avaliku arvamuse

kujundamise protsessis; rõhutab, kui oluline on edendada avaliku ja erameedia partnerlust, et jõuda laiemale üldsuseni;

20. rõhutab vajadust luua Brüsselis asuvatest akrediteeritud ajakirjanikest korrespondentide rühm, kes kajastaks ELi uudiseid informatiivsemal viisil, säilitades samal ajal ajakirjandusliku sõltumatuse, ning kelle eesmärk oleks anda teavet ELi üldsusele täiesti läbipaistval ja kättesaadaval viisil;
21. julgustab komisjoni ja parlamenti veelgi suurendama jõupingutusi oma töötajate harimisel ja koolitamisel teabevahetusoskuste vallas, mis võimaldaks neil meedia ja üldsusega suhelda, et parandada ELi institutsioonide teabeandmist ja kommunikatsiooni; peab nende tingimuste täitmiseks väga oluliseks professionaalsete ajakirjanike tõhustatud töölevõtmist;
22. palub komisjonil olla avatud kõikide kommunikatsiooniviiside suhtes, luua tihedamad suhted ajakirjanike ja meediaga ning toetada kõiki projekte ja algatusi, mille eesmärk on üldsust ELi asjadest paremini teavitada;
23. soovib komisjonil edendada ja rahastada teabevahetust ELi teemade kajastamise heade tavade üle eri liikmesriikide ringhäälinguorganisatsioonide ja teiste meediakanalite vahel, muu hulgas koolitada avalik-õigusliku ja erameedia sektoreid;
24. on arvamusel, et viimase aja suundumus, mille kohaselt akrediteeritud ajakirjanike arv Brüsselis väheneb, on äärmiselt murettekitav, ning on seisukohal, et selline olukord ei ole ei ELi institutsioonide ega Brüsseli akrediteeritud ajakirjanike huvides; kutsub seepärast ELi institutsioone üles tegema Brüsselis asuvate pressiesindajatega nende toetamiseks tihedamat koostööd ja kohtlema neid suurema avatusega; teeb seetõttu ettepaneku võtta meetmeid ajakirjanike akrediteerimise korra lihtsustamiseks;
25. väljendab heameelt asjaolu üle, et paljud meediaettevõtted ning eriti avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid on teinud märkimisväärseid investeeringuid eelkõige internetis pakutavatesse uutesse interaktiivsetesse mittelineaarsetesse meediateenustesse, mis hõlmavad uudiseid ja päevakajalisi sündmusi, muu hulgas Euroopa teemadel, ning jõuavad seetõttu eelkõige noorema vaatajaskonnani;
26. tunnistab, et avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid ei ole ainus vahend, mida saab kasutada ELi sõnumi kodanikeni toimetamiseks, sest empiirilised tõendid näitavad, et eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid on ELi uudiste kajastamisel samuti võtmetähtsusega ning võivad aidata kaasa Euroopa avaliku sfääri kujundamisele ja edendamisele;
27. pooldab pilootprojekti uurimisstipendiumide määramiseks piiriülesele uurivale ajakirjandusele; on seisukohal, et valimispaneeli liikmete sõltumatus on hädavajalik ajakirjandusliku sõltumatuse tagamiseks;
28. ergutab Euroopa algatuse loomist eelkõige noorte ajakirjanike koolitamiseks Euroopa asjades; on jätkuvalt arvamusel, et tuleks astuda samme, mis innustaksid ajakirjanikke kirjutama regulaarselt artikleid ELi institutsioonide töö kohta; ergutab liikmesriike lisama koolide õppekavadesse uut meediat kasutava ajakirjanduse õppeainet;

Avalik-õiguslik meedia

29. rõhutab, et Amsterdami protokollil kohaselt on avalik-õigusliku ringhäälingu määratlemine, korraldamine ja rahastamine liikmesriikide pädevuses; ergutab seega liikmesriike Amsterdami protokollil raames lisama avalik-õiguslike ringhäälingute ülesannete määratlemisel nende hulka ka ELi asju käsitlevate uudiste ülekande;
30. rõhutab, et riiklikel ja piirkondlikel avalik-õiguslikel ringhäälinguorganisatsioonidel on eriline ülesanne teavitada avalikkust ELi tasandi poliitikast ja poliitika kujundamisest; rõhutab sellega seoses, et avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid peavad kriitiliselt ja täiesti sõltumatult vaatama üle oma ELi teemade vahendamise ja seadma kaugeleulatuvad eesmärgid;
31. rõhutab, et liikmesriigid peaksid tagama avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide sõltumatus ja viimastel on kohustus ELi teemasid vahendada, arvestades nende kui avalike teenuste osutajate ülesannet teavitada ja toetada kodanikke ja kodanikuühiskonda;
32. rõhutab, et avalik-õiguslik meedia peaks võtma kasutusele uue meedia kommunikatsioonitehnikad, et suurendada oma usaldusväärsust avatud avaliku osaluse kaudu; julgustab avalik-õiguslikke ringhäälinguorganisatsioone näiteks looma voogedastust kasutavaid internetifoorumeid, kus avalikkus saab jälgida liikmesriikide parlamentides ja Euroopa Parlamendis toimuvat arutelu ning sel teemal arvamusi vahetada;

ELi ja kohalik tasand

33. rõhutab vajadust tagada, et ELi institutsioonid töötaksid üheskoos kommunikatsioonitegevuse parandamiseks; on seisukohal, et ELi institutsioonid peaksid aitama detsentraliseerida ELi kommunikatsioonipoliitikat, et anda sellele teabevahetuse eri tasandite lähendamiseks kohalik ja piirkondlik mõõde, ning nad peaksid ergutama liikmesriike andma üldsusele rohkem teavet ELiga seotud küsimuste kohta;
34. palub komisjonil jätkata kohaliku tasandi lähenemisviisi, et muuta EL kohalikul tasandil nähtavamaks;
35. võtab sellega seoses teadmiseks komisjoni töö kohalike raadio ja televisioonivõrkudega ja nende rahastamise; juhib tähelepanu sellele, et ringhäälinguorganisatsioonide toimetused peavad olema täiesti sõltumatud;

European Parliament

36. soovib luua Euroopa Parlamendi ajutise töörühma, et uurida olemasolevaid uue meedia lahendusi ning esitada ettepanekud selle kohta, kuidas luua liikmesriikide või piirkondlike parlamentide ja Euroopa Parlamendi vahel parlamentidevahelisi suhteid;
37. tunnustab liikmesriikide parlamentide olulist rolli ja sellega seoses Euroopa Parlamendi infobüroode tähtsust liikmesriikides; osutab siiski, et nähtavamaks muutmiseks peavad

nad oma ülesannete hulka lisama sidemete tugevdamise liikmesriikide parlamentidega, kohalike ja piirkondlike ametiasutustega ning kodanikuühiskonna esindajatega;

38. rõhutab, et Euroopa Parlamendi infobürood peavad saama kohaliku iseloomu ning andma üldsusele suunatud teavet parlamendi otsuste ja tegevuse kohta; teeb ettepaneku kaaluda võimalust suurendada infobüroode sõltumatust otsustamisel, kuidas üldsusega suhelda;
39. on seisukohal, et parlamendi infobürood liikmesriikides peaksid mängima suuremat rolli nii riikliku, piirkondliku kui ka kohaliku meedia kaasamises; soovib suurendada parlamendi infobüroode eelarveridade mahtu konkreetse eesmärgiga tagada parem kommunikatsioon;
40. on veendunud, et oleks vaja hinnata EuroparlTV tulu ja kulu suhet, võttes aluseks reitingute ja vaadatavuse põhjaliku analüüsi; on veendunud, et EuroparlTV tuleks muuta tõhusamaks ning integreerida seda rohkem parlamendi internetistrateegiaga, kohandades samaaegselt selle staatust, et tagada toimetuse sõltumatus ning tehes selle sisu võimalikult laialdaselt kättesaadavaks nendele telekanalitele ja internetimeediale, kes soovib seda kasutada;
41. väljendab heameelt asjaolu üle, et Euroopa Parlamendi ajakirjandusauhind sisaldab uue meedia kategooriat;

Ajakirjandus ja uus meedia

42. nõuab tungivalt, et ajakirjanikud ja teised meediatöötajad tuleksid kokku, et arutada ja mõtiskleda Euroopa ajakirjanduse tuleviku üle;
43. rõhutab, et liikmesriigid peavad leidma ELi meediale elujõulise vormi, mis läheks kaugemale lihtsalt teabe edastamisest ning võimaldaks sellel anda tõelise panuse ELi kultuurilisse ja keelelisse mitmekesisusse;
44. rõhutab, et kuigi suhtlusvõrgud on suhteliselt hea viis kiiresti teavet levitada, ei ole nende usaldusväärsus teabeallikana alati piisavalt suur ning neid ei saa pidada professionaalse meedia osaks; toonitab, et viis, kuidas suhtlusvõrkudes andmeid käsitletakse, võib olla sageli ohtlik ja vastuolus ajakirjanduseetikaga ning seetõttu tuleb nende uute vahendite kasutamisel ettevaatlik olla; rõhutab uue meedia eetikakoodeksi koostamise tähtsust;
45. juhib tähelepanu asjaolule, et muutused ajakirjanike töös sillutavad teed avatumale ja pühendunumale meediale, mis on üha paremini informeeritud kogukondade teenistuses, kuid tuleb tagada, et see on ajakirjanduse kui terviku huvides ega mõjuta ajakirjanike staatust;
46. rõhutab, et ajakirjanikud ja meediatöötajad peavad jääma valvsaks oma pidevalt muutuva eriala arengute suhtes ning kasutama ära võimalusi, mida pakuvad suhtlusvõrgud, mis tõenäoliselt võimaldavad neil laiendada oma teadmistevõrku ja hõlbustada nn veebijälgimist; märgib huviga, et hoolimata suhtlusvõrkude pöördumatust esilekerkimisest, on ajakirjandus säilitanud oma võtmerolli uudiste edastamisel, sest ajakirjanikud kasutavad neid äärmiselt mitmekesiseid võrke põhjalikeks uuringuteks ja faktide kontrollimiseks, mis toob kaasa uue osalusajakirjanduse mudeli ning edendab

teabe levitamist;

47. rõhutab ajakirjanike suurt rolli moodsas ühiskonnas, mis seisab silmitsi infouputusega, sest ainult nemad võivad anda teabele märkimisväärset lisaväärtust, kasutades oma ekspertteadmisi, eetikat, oskusi ja usaldusväarsust, et uudised mõtestada; juhib tähelepanu asjaolule, et meedia kvaliteeti ja sõltumatust saab tagada üksnes rangete ameti- ja sotsiaalsete standardite abil;

o

o o

48. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Poliitika ja teabevahetus on sama mündi kaks poolt. Sellest tulenevalt tekib probleem, kui poliitika kohta ei anta asjakohast teavet. Just selles kontekstis seisab ELi ees suurim väljakutse.

Käesoleva raporti üldine eesmärk on tutvustada – eriti ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele – viise, kuidas oleks ELi puudutavates küsimustes võimalik Euroopa kodanikke rohkem kaasata. Raportis vaadeldakse, kuidas teabevahetus saab algatada, soodustada ja edendada Euroopas arutelu ja teabe liikumist, toimugu see siis kas riikide meedias euroopateemalise arutelu mahtude suurendamise kaudu või Euroopa avaliku sfääri kaudu.¹

Seniseid katseid Euroopa avaliku sfääri loomiseks iseloomustavad kolm keskset puudust:

1. Euroopa Liit on keeruline organisatsioon, mida ei ole lihtne selgitada. Euroopa avaliku sfääri loomiseks ei ole üht lihtsat lahendust. Sellest tulenevalt on vaja kombineerida paljusid erinevaid lahendusi.
2. *Süüdistamismängud*: keerukuse tõttu keegi otseselt ei vastuta ja ELi-teemaliste arvamusküsitluste negatiivsete tulemuste või avalikkuse negatiivse arvamuse korral tõttavad juhid kiiresti ELi süüdistama. Sellest tulenevalt on äärmiselt tähtis, et liikmesriikide ja ELi institutsioonide vastutavad juhid vastutuse võtaksid.
3. Euroopa avaliku sfääri loomine peab algama alt üles, Euroopa elanikest lähtuvalt. Ainult nii saavutab avalikkus tegeliku kontrolli.

Euroopa avaliku sfääri loomise eesmärk tuleb saavutada erinevatel tasanditel. See ei ole vaid meedia, vaid ka poliitikute ja avalike institutsioonide ülesanne. Nii komisjon kui ka parlament on minevikus teinud algatusi üleeuroopalise arutelu edendamiseks ja on saavutatud teatud edu.² Kuid palju rohkem on võimalik ära teha.

Institutsiooniline ja tehnoloogiline taust selleks ei ole kunagi olnud soodsam. Lissaboni leping on tähtis samm ELi demokratiseerimisel ja uus meedia pakub uusi võimalusi. Potentsiaal kodanike kaasamiseks on suurem kui kunagi varem.

Siiski ei ole olukord samavõrd paranenud, kui küsimuse all on ELi teemade lisamine liikmesriikide päevakorda. Selle puudujäägi ületamise peamine vahend on teabevahetus.

Teabe puudumine ei ole probleem; paljud osapooled, meedia ja ka institutsioonid, tegelevad euroopateemalise teabe levitamisega, kuid sellest üksi ei piisa.

ELi-teemaliste küsimuste käsitlemisel peavad asjaomased osapooled eristama kodanike **teavitamist** ja kodanikega **suhetlemist**. Teavitamine on ühesuunaline protsess, samas kui

¹ Riikide avalike sfäärade euroopastumine tähendab Euroopa teemade esiletõusu riikide avalikes sfäärides. Euroopa avalik sfäär tähendab riigipiire ületavat arutelu, mis pöördub Euroopa avalikkuse poole.

² Parlament viis Euroopa Parlamendi valimiste ajal Facebookis läbi tulemusliku kampaania, mis tõi 60 000 poolehoidjat. Komisjon kasutas internetisuhtlust tulemuslikult, töötades EUTube'iga ja on astunud Euroopa avaliku sfääri kampaanias olulisi samme.

suhtlemine on kahesuunaline protsess, mis hõlmab dialoogi. Teavitamine teeb lihtsalt sisu kättesaadavaks, ilma mingi tagatiseta, et see liikmesriikide kodanikes huvi äratab. Seepärast on möödapääsmatult vajalik, et dialoogi tekitamiseks kodanikega järgiks „saatja” suhtlemise põhimõtteid.

1. Poliitiline taust

Kui kodanikke üritatakse poliitiliselt ELi asjadesse kaasata, siis mängivad tähtsat rolli kaks tegurit:

1. **Otsene osalemine**, näiteks valimistel. Täna piirdub see Euroopa Parlamendi valimistega iga viie aasta tagant, samas kui tähtsad ametikohad, näiteks kõrge esindaja, komisjoni president ja Euroopa Ülemkogu eesistuja täidetakse ilma kodanikke kaasamata.¹
2. Eluliselt tähtis on **Euroopa poliitiline kultuur riiklikul tasandil**. Selleks, et liikmesriikide kodanikel tekiks Euroopa asjade vastu tõeline huvi, on tähtis, et riikide parlamendiliikmed tegeleksid ELi poliitikaga ja suurendaksid oma kodumaa avalikus sfääris teadlikkust Euroopa õigusest.

Riiklikul tasandil on Euroopa asjade minister samm õiges suunas ja seda tuleks pidada tugevaks poliitiliseks sõnumiks, et EL tuleb päevakorras kõrgele kohale tõsta. Mis veelgi tähtsam, Euroopa asjade minister loob kontaktpunkti, kuhu kodanikud saavad otse pöörduda ja vastuseid nõuda, edendades sellega Euroopa avaliku sfääri loomist.

Raskus seisneb selles, kuidas luua kõigi Euroopa institutsioonide vahel tõeline koostöökultuur Euroopa asjadest teavitamisel, nagu on sätestatud 2008. aasta ühisdeklaratsioonis „Partnerlus Euroopa asjadest teavitamisel”. See peaks hõlmama ka koostööd ELi ja liikmesriikide valitsuste ja parlamentide vahel.

Lissaboni leping

Kaks Lissaboni lepingus sätestatud momenti tähendavad konkreetseid samme kodanike kaasamisel Euroopa asjadesse:

1. Lissaboni lepinguga kaasatakse rohkem liikmesriikide parlamente. Raportöör tervitab seda sammu, sest see tõstab teavitamise ja suhtlemise taset.
2. Euroopa kodanike algatus loob kodanikele võimaluse ELi teemades aktiivselt osaleda, nõudes komisjonilt meetmete võtmist. Sellel on teabevahetuse seisukohalt suur potentsiaal, sest ühe miljoni allkirja kogumine on juba iseenesest hea lugu ja tekitab tõenäoliselt meedias huvi. Lisaks sellele on algatus piiriülene tegevus, mis aitab kaasa Euroopa avaliku sfääri loomisele.

2. Meedia

¹ Siinkohal pooldab raportöör kodanikualgatusi kui otsese osalemise näidet.

ELi vähene kajastamine liikmesriikide meedias on hästituntud fakt. Selleks, et luua Euroopa avalik sfäär, peaksid kodanikud olema ELi institutsioonide poliitilise eluga palju tihedamas kontaktis.

Üldpilt ELi uudiste vahendamisest meedias on selline, et kirjutav ajakirjandus vahendab ELi teemasid regulaarselt, samas kui uudiste edastamisel televisioonis (mõnede selgete eranditega) on palju parandamisruumi.

Avalik-õiguslik ringhääling

Raportöör tunnistab avalik-õigusliku ringhäälingu keskset rolli ning vajadust seda veelgi tugevdada ja poliitiliselt toetada. Ajalugu on näidanud, et turg ei suuda tekitada sisulist ELi teemade vahendamist, seega on eluliselt tähtis, et liikmesriigid tagaksid avalike teenusepakkujate põhikirjade järgimise selleks, et tagada ELi teemade vahendamine ja avalikkusele edastamine.

ELi algatused

Püüdes luua üleeuroopalist meediat, on EL käivitanud ja toetanud mitut algatust, eelkõige Euronews ja EuroparlTV.

Euronews ei ole suutnud haarata ühist laia ELi avalikkust, osaliselt ajakirjanduse ja uudiste vastuvõtu esinevate keeleliste erinevuste tõttu. EuroparlTV on tehnoloogiline uuendus, millel siiski puudub ajakirjanduslik kaal.

Seepärast usub raportöör, et vaja on sisulisi alternatiive.

ELi korrespondendid

Viimastel aastatel on vähenenud ELi institutsioonide juurde akrediteeritud ajakirjanike arv. See vähenemine ei ole kaasa toonud toodangu vähenemist, peamiselt internetimeedia tõttu, mis on viinud eelduseni, et ajakirjanikel ei ole vaja füüsiliselt Brüsselis kohal olla.

See suundumus teeb raportöörile muret. ELi teemade kajastamine nõuab reporterite kohalolekut Brüsselis. Ainult inimestega isiklikult kohtudes ja ELi institutsioonides viibides saavad reporterid tegeleda Brüsseli teemade igapäevase sügavutimiseva kajastamisega. ELi teemade vahendamise suurendamine avalik-õiguslike ringhäälinguorganisatsioonide personali kohaloleku suurendamise kaudu Brüsselis võiks lisaks sellele olla stiimul turupõhisele meediale oma kohaloleku suurendamiseks.

3. Tehnoloogia – uus meedia

Dialog on kodanike kaasamise tulemuslik vahend. Sellega seoses on tähtis roll uuel sotsiaalsel internetimeedial. Sotsiaalne meedia tähendab siinses kontekstis ka platvorme nagu Twitter ja Facebook, kus järjest rohkem poliitikuid ja institutsioone on kodanikega dialoogis.

On mitu põhjust, miks sotsiaalne meedia on suhtlemiseks eriti sobiv:

1. sotsiaalne meedia võib jõuda uue publikuni, kel puudub huvi tavapäraste meediakanalite vastu. See publik ei oota mitte ainult juurdepääsu meediale, vaid ka võimalust sellele reageerida, teavet jagada ja kasutada;

2. selle publikuni jõudmiseks peab olema koht, kus vestlus toimuda saab, s.o Facebook, Twitter ja muud interneti sotsiaalsed võrgustikud;
3. sotsiaalne meedia võimaldab dialoogi kodanikega ELi eesmärgi üle;
4. internetis suhtlemine sotsiaalse meedia vahendusel saadab sõnumi selle kohta, et ollakse avatud aktiivsele arutelule ja diskussioonile. Parlament on olnud siin eelmisest aastast alates esirinnas, kui osales Euroopa Parlamendi valimiste ajal aktiivselt sotsiaalse meedia keskkondades;
5. lõpuks on sotsiaalsel meedial tohtu potentsiaal suhtlemiseks noortega, see on vanuserühm, kelleni ELil on traditsiooniliselt olnud eriti raske jõuda.

4. EL ja liikmesriigid

Euroopa Parlament on teinud läbipaistvuse osas olulisi edusamme, muutudes suhteliselt suletud institutsioonist avatuks, mille koosolekuid kantakse internetis otse üle. Seda avatust tuleb veelgi suurendada ambitsioonikate eesmärkide kaudu.

Lisaks sellele tuleb muuta ELi institutsioonide sisest teabevahetuspoliitikat. ELi personalile antavad suunised peaksid rõhutama, et lihtsam on saada andeks, kui saada luba. See tähendab, et hierarhilises süsteemis peaks kõigi tasandite ametnikel olema lubatud vajaduse korral kiiresti tegutseda nii kodanikele kui ka ajakirjandusele vastamisel.

Selleks, et liikmesriikide avalikus sfääris tekiks ELi temadel arutelu, peab ELi institutsioonide teabevahetuspoliitika olema ambitsioonikas. Euroopa ja liikmesriikide juhid ja institutsioonid vastutavad teabe levitamise eest mitte ainult traditsioonilistes kanalites, vaid ka selliste meediavormide kaudu, kus kodanikel on aktiivne roll. Selleks on vajalik töötajaid nende suhtlemisoskuste parandamiseks asjakohaselt koolitada.

Lisaks sellele tuleb tugevdada sidemeid ELi ja liikmesriikide vahel. Parlamendi ja komisjoni esindused liikmesriikides peavad riiklikes aruteludes võtma aktiivsema rolli.

5. Kohalik tasand

Euroopa asjadest teavitamisel on ülimalt tähtis näha asju kohalikust vaatenurgast. Ajakirjanike jaoks tähendab see, et näiteks rändlust, ÜPPd või uut märgistust käsitlevat määrust kajastavad lood tuleb esitada, pidades silmas nende mõju liikmesriigile. See tähendab alt üles lähenemisviisi, kus üldpilt ühendatakse liikmesriikide kohaliku vaatenurgaga.

Piirkondlik Euroopa Liidu temade kajastamine tele- ja raadiovõrkudes on lahendus, mida raportöör pooldab ja mis tugevalt täiendab riikliku ringhäälingut tegevust. Sellega seoses võib lisatuge anda ELi-poolne rahastamine, tingimusel et piirkondlikud ringhäälinguorganisatsioonid tegelevad ELi uudiste sõltumatu ja kriitilise vahendamisega. Raportöör tervitab komisjoni algatust piirkondlike raadio- ja televõrkude üleeuroopalise ringhäälingu kohta.

Raportöör osutab Euroopa asjadest teavitamisel lahendusena avaliku ja erasektori partnerlusele. See tähendab, et ELi suhtlusülesandeid kutsutakse täitma vilunud meediaprofessionaalid, nagu seda on tehtud minevikus.

6. Uus Euroopa lugu

Kohaliku tasandi arvestamisest ei piisa. Ehkki ELi ametnikud peavad suutma rääkida konkreetseid lugusid, millega kohalikud saavad suhestuda, siis võimalik Euroopa avalik sfäär peitub samuti teatud mõttes samastumises, mis läheb kodakondsusest kaugemale. Sellega seoses on tähtis rääkida ühist Euroopa lugu, mis ületab riiklikud ja poliitilised eelistused. Lühidalt – lugu, mille aluseks esimese 50 aasta jooksul on olnud riikidevaheline rahu, majanduslik heaolu ja ühisturg. Nüüd, kui kasvamas on uus põlvkond, kelle jaoks EL on norm, tuleb määratleda uue Euroopa loo kesksed elemendid.

Väljakutse seisneb ELi põhiväärtuste määratlemises. Sellega seoses on eluliselt tähtis Euroopa kodanike pühendumine, kaasamine ja peremehetunne ning ELi juhid peavad sellele kaasa aitama.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	23.6.2010
Lõpphääletuse tulemus	+: 24 -: 3 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Malika Benarab-Attou, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Ayxela, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Morten Løkkegaard, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Joanna Senyszyn, Timo Soini, Emil Stoyanov, László Tőkés, Helga Trüpel, Gianni Vattimo, Marie-Christine Vergiat, Sabine Verheyen, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Nessa Childers, Ramona Nicole Mănescu, Hans-Peter Martin, Iosif Matula, Georgios Papanikolaou, Hella Ranner, Rui Tavares
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Milan Cabrnoch, Ildikó Gáll-Pelcz, Paweł Robert Kowal